

Uitvaart Branchemonitor

Een initiatief van UitvaartMedia in samenwerking met Baker Tilly Berk en The Alignment House

Marktontwikkelingen en concurrentieverhoudingen

Jaargang 2, Nummer 4, augustus 2017

Inhoud

Voorwoord	2
Sterfgevallen	3
Ontwikkelingen	
Sterfgevallen	4
Aantallen per provincie 2016	
Sterfgevallen	5
Aantal sterfgevallen t.o.v. aantal gevestigde uitvaartverzorgers per provincie 2016	
Sterfgevallen	6
Nederland t.o.v. andere EU-landen	
Uitvaartondernemingen	7
Ontwikkelingen	
Soorten lijkbezorging	8
Cremeren vs. begraven	
Crematies	9
Crematoria en crematies in Nederland	
Begraafplaatsen	10
Begraafplaatsen naar soort	
Colofon & verantwoording	11

Voorwoord

In deze UitvaartBranchemonitor kijken we naar de marktontwikkelingen en concurrentieverhoudingen in de uitvaartbranche. De afgelopen 10-15 jaar heeft de branche te maken gehad met dynamische concurrentieverhoudingen. De markt – gemeten naar het aantal sterfgevallen – kende een dip tussen 2002 en 2011 maar stijgt sindsdien weer. Tegelijkertijd was er een geweldige toename van het aantal concurrenten: vooral zelfstandigen die in grote getalen de markt betraden.

De marktstructuur is in de afgelopen 10 jaar dan ook flink veranderd. Het aandeel zelfstandigen steeg van 59 naar 72%. Het aandeel middenbedrijven (2-50 medewerkers) daalde van 40 naar 27%. Binnen deze dynamiek weten de ‘grote drie’ hun positie redelijk te handhaven met een gezamenlijk marktaandeel van rond de 40%.

De concurrentie beperkt zich niet tot de uitvaartondernemers. Ook crematoria weten ervan mee te praten. Het aantal crematoria is de laatste jaren sterk gestegen tot 93 crematoria eind 2016. De relatieve stijging van het aantal crematies bleef daar echter bij achter. Bovendien lijkt begraven weer iets aan populariteit te winnen. Jongeren staan volgens onderzoek van de LOB wat positiever tegenover begraven, terwijl er ook trends zijn op het gebied van natuurbegraven, multiculturele begrafenis en ‘groen begraven’.

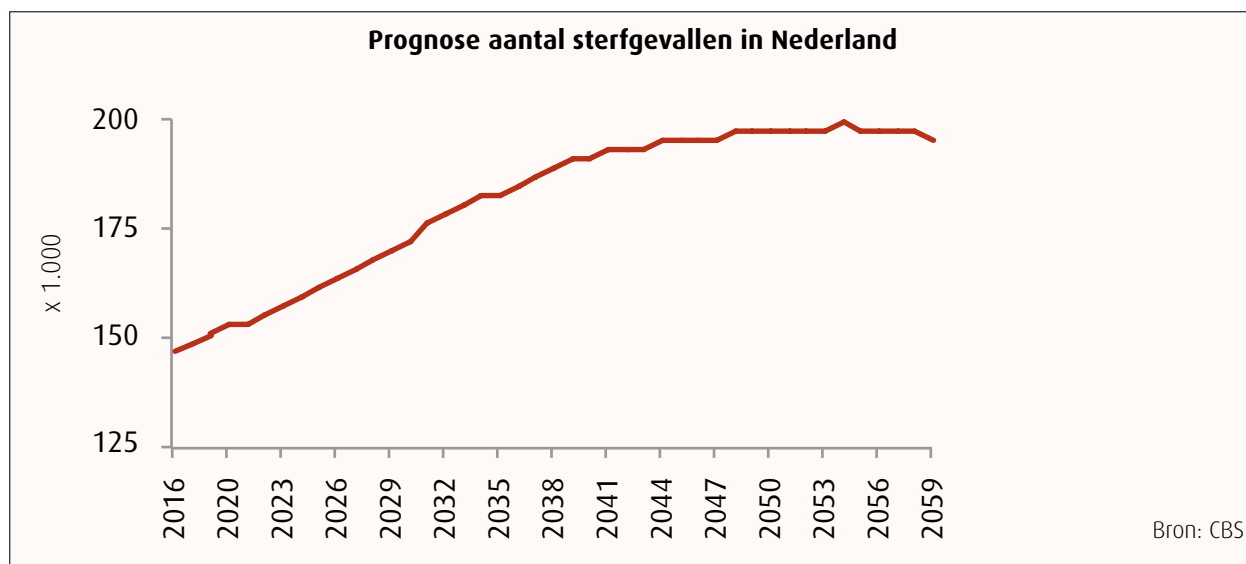
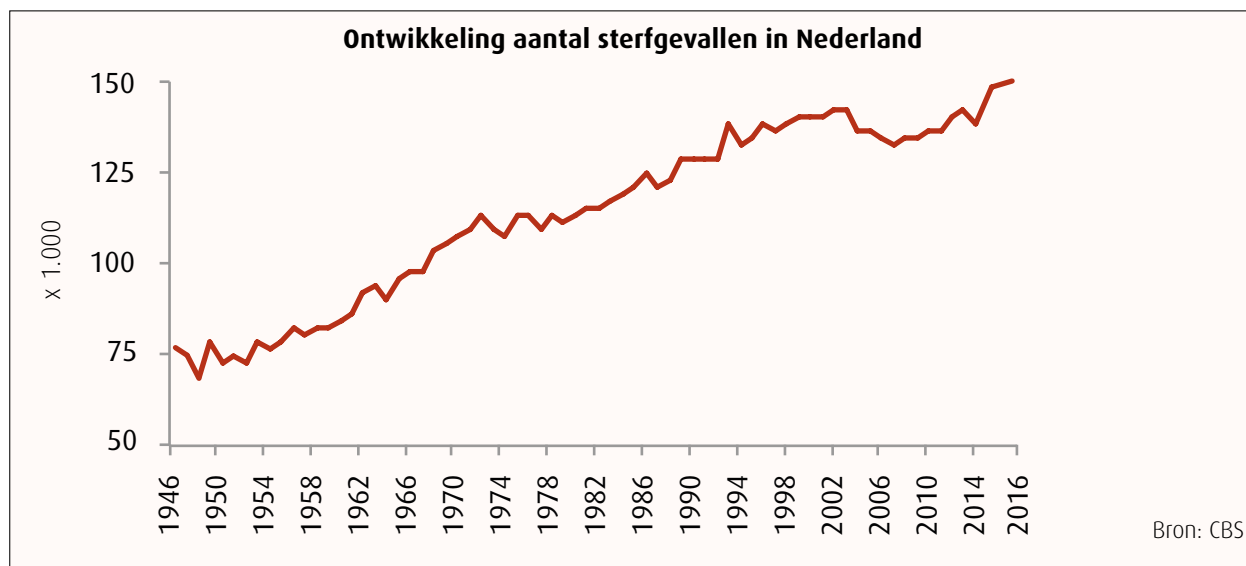
De komende jaren neemt het aantal sterfgevallen weliswaar toe tot circa 200.000 in 2050, maar de concurrentie zal er niet minder om worden. In deze context is het voor spelers in de uitvaartbranche van belang scherp te zijn op ontwikkelingen in de markt, veranderende behoeften van klanten en technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Met deze UitvaartBranchemonitor hopen wij daar weer een bijdrage aan te leveren.

Ik wens u veel leesplezier!

Barend van de Kraats

Sterfgevallen

Ontwikkelingen

Aantal sterfgevallen bijna verdubbeld sinds 1950

Tussen 1950 en 2016 is het absolute aantal sterfgevallen bijna verdubbeld van 75.900 naar 148.898 per jaar. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de groei van de Nederlandse bevolking – van ruim 10 miljoen in 1950 naar 17 miljoen nu – en de vergrijzing. In 1966 kwam het absolute aantal sterfgevallen voor het eerst uit boven de 100.000. Opvallend is dat tussen 2002 en 2011 het absolute aantal sterfgevallen jaarlijkse daalde. De relatief geringe sterfte kan worden verklaard door het ontbreken van grote griepgolven en extreme weersomstandigheden in deze periode.

Aantal sterfgevallen zal flink stijgen tot 200.000 in 2050

Door de vergrijzing van de babyboomers zal het aantal sterfgevallen de komende decennia sterk stijgen van 148.898 in 2016 tot circa 200.000 in 2050. Pas vanaf eind jaren 2050 zal het aantal sterfgevallen naar verwachting weer wat gaan dalen.

Sterfgevallen

Aantallen per provincie 2016

Sterfgevallen per 1.000 inwoners 2016

Provincie	Aantal
Noord-Holland	8,3
Zuid-Holland	8,4
Gelderland	8,8
Noord-Brabant	8,9
Limburg	10,3
Overijssel	8,8
Groningen	9,6
Drenthe	10,3
Friesland	9,7
Flevoland	5,8
Utrecht	7,4
Zeeland	10,2

Grote verschillen tussen regio's

De hoogste absolute sterfte vinden we in de dichtbevolkte provincies in het westen en midden van het land. Het aantal sterfgevallen per 1.000 inwoners is in die regio's echter juist weer lager dan in de noordelijke provincies, Zeeland en Limburg. De belangrijkste verklaring hiervoor is de relatief hoge mate van vergrijzing in de laatstgenoemde provincies.

Sterfgevallen

Aantal sterfgevallen t.o.v. aantal gevestigde uitvaartverzorgers per provincie 2016

Uitvaartvestigingen* per provincie 2016

Provincie	Aantal
Noord-Holland	265
Zuid-Holland	390
Gelderland	290
Noord-Brabant	238
Limburg	110
Overijssel	150
Groningen	75
Drenthe	70
Friesland	108
Flevoland	30
Utrecht	163
Zeeland	60

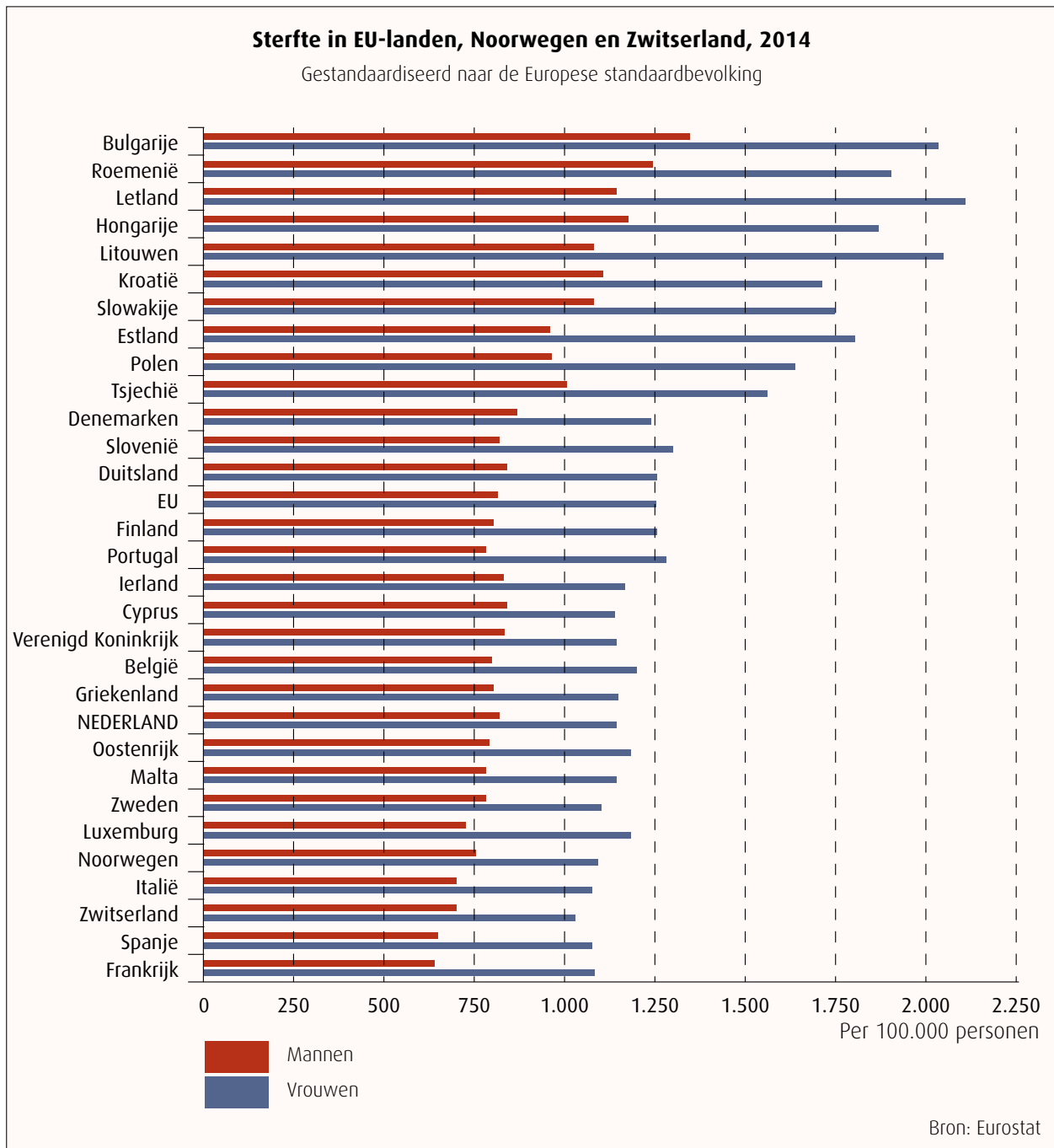
Concurrentieverhoudingen verschillen sterk per provincie

De zuidelijke provincies Noord-Brabant en Limburg hebben het hoogste aantal sterfgevallen per gevestigde uitvaartverzorger. In Friesland en Utrecht is het aantal sterfgevallen per gevestigde uitvaartverzorger het laagste. Op basis van deze cijfers – andere factoren niet meegewogen – lijken er met name in de zuidelijke provincies de beste kansen voor nieuwe toetreders.

* Dit betreft het aantal vestigingen, waarbij een onderneming meerdere vestigingen kan hebben. Het gemiddelde is genomen van het aantal vestigingen per 1-1-2016 en 1-1-2017.

Sterfgevallen

Nederland t.o.v. andere EU-landen

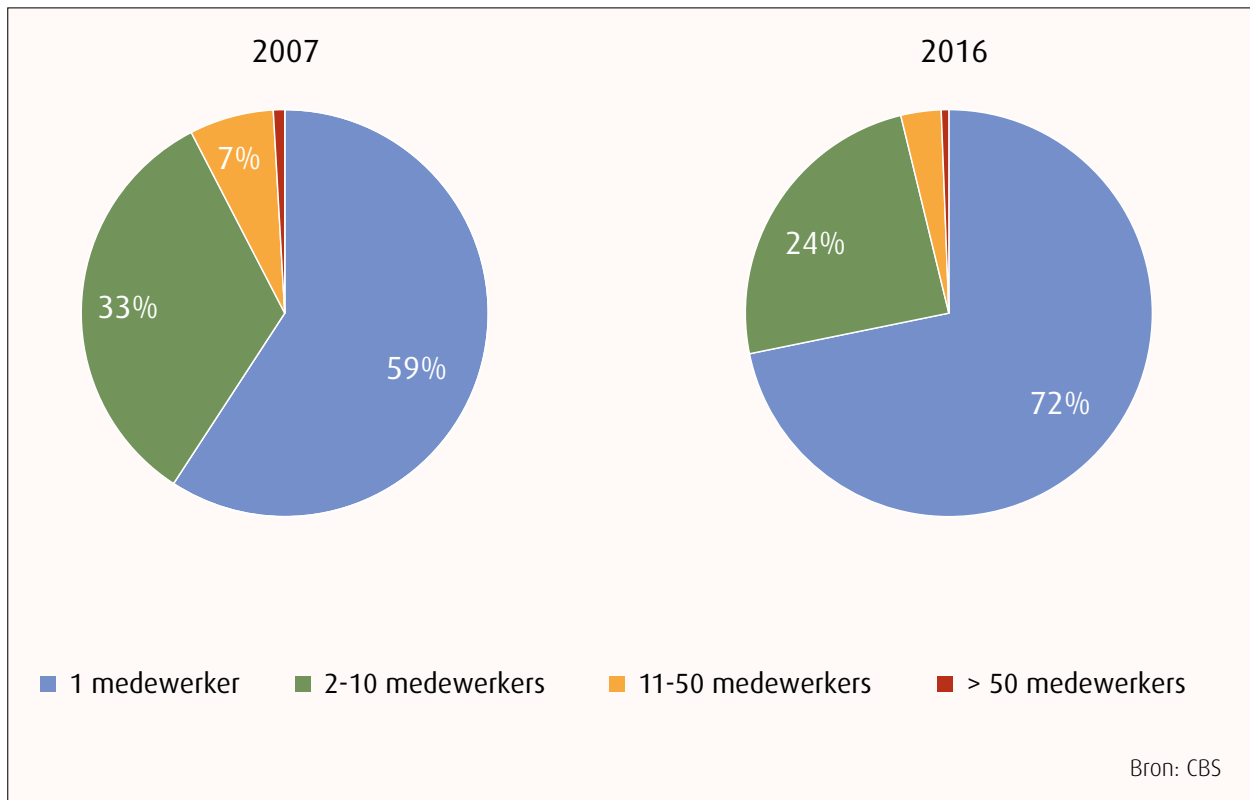

Nederland relatief lage sterfte

Binnen de EU heeft Nederland een relatief lage sterfte per 100.000 inwoners. Met name de sterfte voor mannen is relatief laag terwijl de sterfte voor vrouwen in de middenmoot zit. De sterfte in de 'nieuwe' EU-landen is aanzienlijk hoger dan in de oude EU-landen.

Uitvaartondernemingen

Ontwikkelingen

Aantal uitvaartondernemingen blijft stijgen; versplintering zet door

In de afgelopen tien jaar is het aantal uitvaartondernemingen sterk gestegen; van 1.115 in 2007 naar 1.735 in 2016. Deze stijging komt vooral op het conto van de eenmanszaken. In 2007 was 59% van het totaal aantal uitvaartondernemingen een eenmanszaak. In 2016 was dit percentage opgelopen tot 72%.

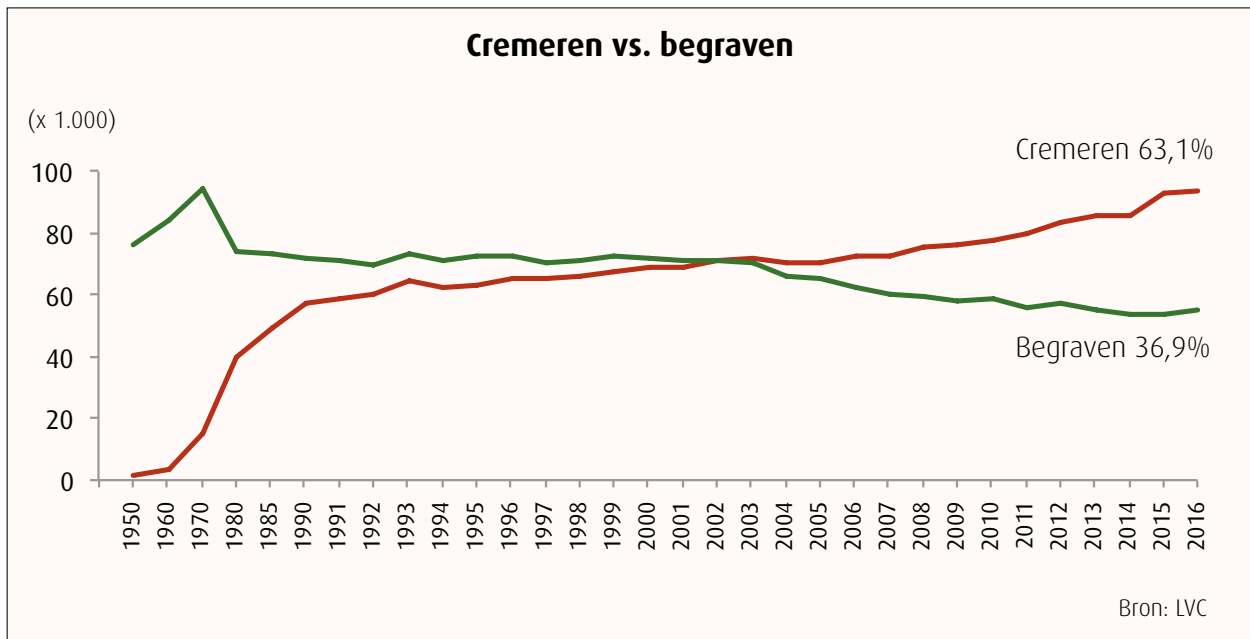
Marktaandelen

Exacte cijfers over marktaandelen – gemeten in euro's of aantallen uitvaarten – zijn er niet. Uit de jaarverslagen valt echter wel af te leiden dat de marktpositie van de 'grote drie' – Monuta 10%*, Yarden 8%* en DELA 20%* – de afgelopen jaren relatief stabiel blijft met een gezamenlijk marktaandeel van rond de 40%.

* Bron: Jaarverslagen, analyse UitvaartBranchemonitor

Soorten lijkbezorging

Cremeren vs. begraven

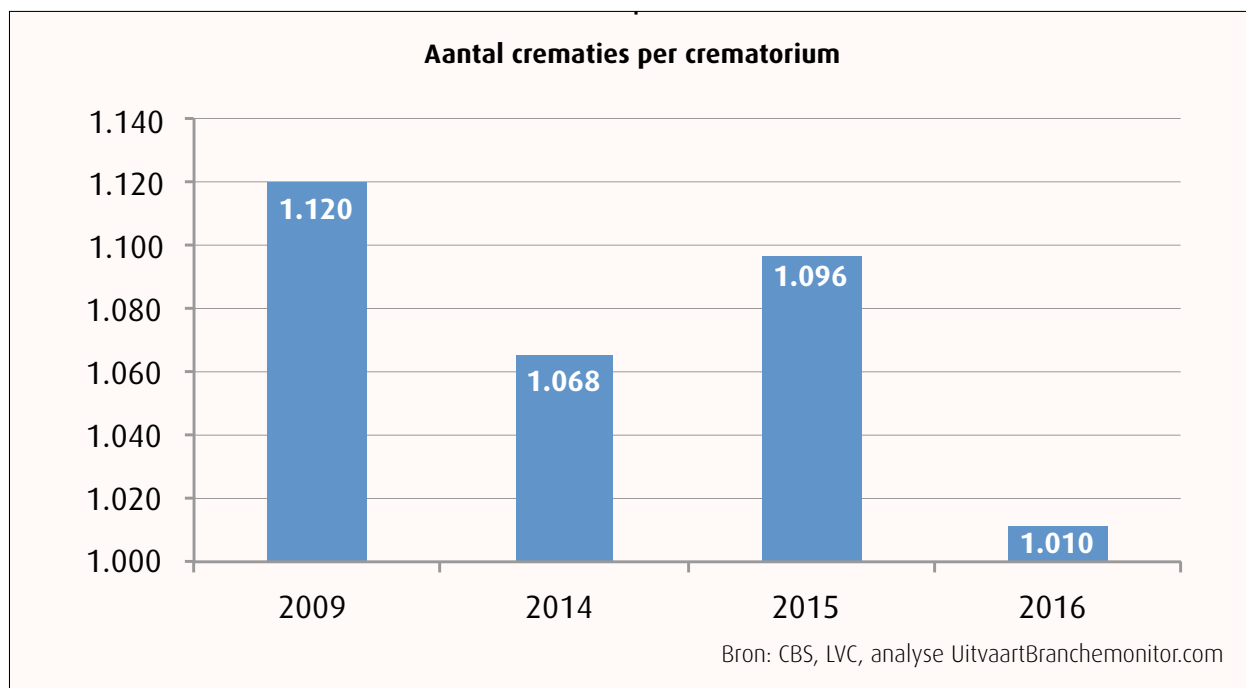
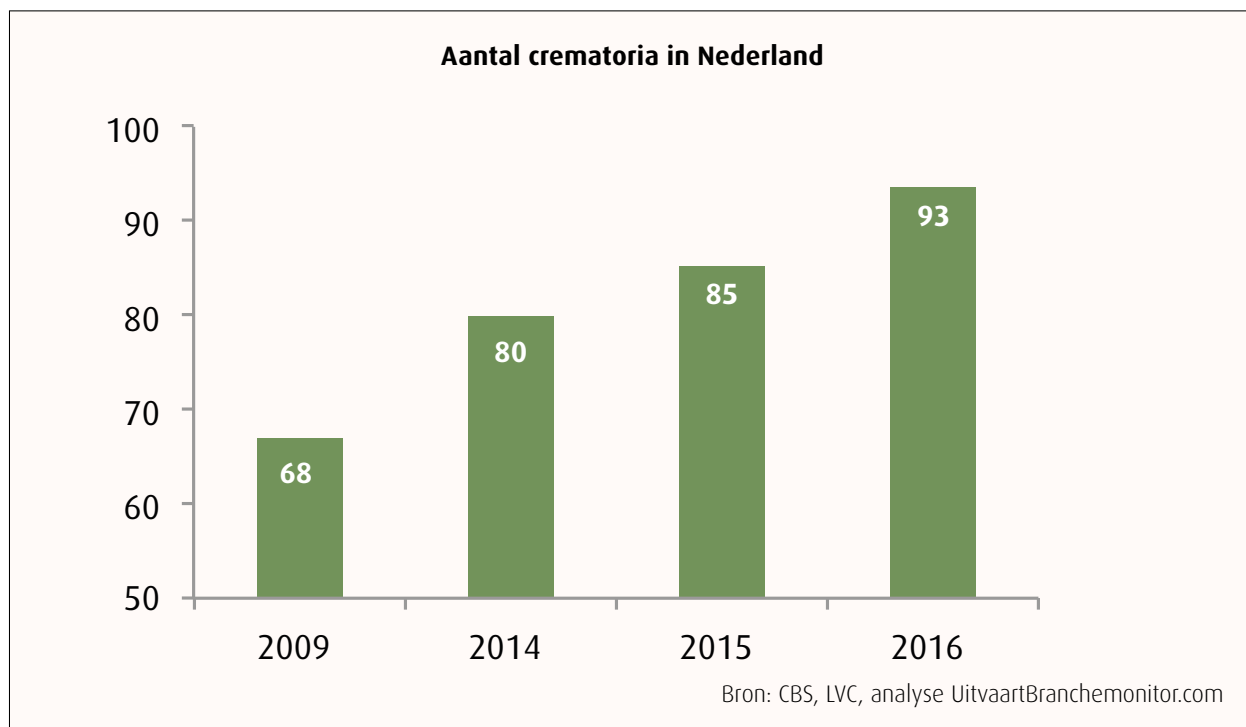
Cremeratiepercentage stijgt gestaag

Het crematiepercentage in Nederland stijgt gestaag. In 1950 waren er nog slechts 1.520 crematies, ofwel 2% van het totaal aantal uitvaarten. In 1980 was al een op de drie uitvaarten een crematie. In 2003 lag het crematiepercentage voor het eerst boven de 50%. Sindsdien stijgt het aantal crematies als percentage van het totaal aantal uitvaarten gestaag. In 2016 was 63,1% van de uitvaarten een crematie.

Crematies

Crematoria en crematies in Nederland

Aantal crematoria stijgt sinds 2013 gestaag

De laatste jaren is sprake van een sterke stijging van het aantal crematoria. Eind 2016 waren er 93 crematoria tegenover 68 in 2009. Een stijging van 36% in zeven jaar tijd. Tegelijkertijd is de stijging van het aantal crematies niet dusdanig dat dit de extra capaciteit kan verklaren. Het aantal crematies per crematorium is in 2016 dan ook flink gedaald. Ook onder crematoria is dus sprake van een toenemende concurrentie.

Begraafplaatsen

Begraafplaatsen naar soort

Aantal begraafplaatsen

Het exacte aantal begraafplaatsen in Nederland is niet bekend. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat veel begraafplaatsen niet meer actief in gebruik zijn of zijn ontruimd maar (nog) geen andere bestemming hebben gekregen. In diverse bronnen wordt gesproken van 3.500 tot 4.000 begraafplaatsen.

Begraven vs. cremeren

Begraven verliest al decennia lang aan populariteit in vergelijking met cremeren. LOB, de landelijke belangenorganisatie van begraafplaatsen, claimt echter dat jongeren volgens onderzoek meer affiniteit hebben met begraven. Ook de opkomst van natuurbegraven en multicultureel gebonden begraafplaatsen kunnen ervoor zorgen dat de teruggang van de populariteit van begraven wat wordt geremd.

Natuurbegraven

Natuurbegraven is een duidelijke trend van de afgelopen jaren. Momenteel zijn er 13 natuurbegraafplaatsen en 3 mogelijkheden om in het bos begraven te worden. Deze locaties bevinden zich in alle provincies, behalve Noord- en Zuid-Holland en Zeeland. Zowel de bodemgesteldheid als de bevolkingsdichtheid beperkt het aantal geschikte locaties voor natuurbegraven in deze provincies.

Colofon & verantwoording

De UitvaartBranchemonitor is een initiatief van UitvaartMedia in samenwerking met Baker Tilly Berk en The Alignment House.

De cijfers voor deze editie 'Marktontwikkelingen en concurrentieverhoudingen' zijn samengesteld door Baker Tilly Berk Corporate Finance en The Alignment House.

Redactie

drs. Barend van de Kraats

E: b.vandekraats@alignmenthouse.nl

Uitgever

UitvaartMedia (Theo de Natris)

Postbus 80532

2508 GM Den Haag

T: 070 – 351 88 18

E: denatris@uitvaartmedia.com

Sinds de oprichting in 1914 is Baker Tilly Berk – met 17 vestigingen, 700 medewerkers en een omzet van bijna € 85 miljoen – uitgegroeid tot een van de grotere accountants- en advieskantoren van Nederland. In 2014 deed Baker Tilly Berk voor het eerst onderzoek naar de kansen in de uitvaartbranche.

Uitvaartmedia.com

Al ruim dertig jaar is UitvaartMedia dé vakuitgeverij voor de uitvaartbranche. Met onder meer de vakbladen Brancheblad Uitvaartzorg, Vakblad Uitvaart en de website www.uitvaartmedia.com houdt UitvaartMedia uitvaartprofessionals voortdurend op de hoogte van het nieuws, ontwikkelingen en achtergronden.

The Alignment House is een organisatieadviesbureau, gespecialiseerd in positionering, alignment en business planning.

Disclaimer

Alle rechten op de inhoud behoren toe aan UitvaartMedia, Baker Tilly Berk en The Alignment House. Voor deze UitvaartBranchemonitor geldt dat de informatie uit deze uitgave, inclusief tabellen en grafieken, uitsluitend mogen worden overgenomen onder voorwaarde van de expliciete bronvermelding 'UitvaartBranchemonitor.com'.

Deze UitvaartBranchemonitor is en blijft eigendom van UitvaartMedia, Baker Tilly Berk en The Alignment House. Wederverkoop van deze publicatie is niet toegestaan, evenmin mag deze publicatie of een kopie daarvan aan derden ter beschikking gesteld worden.

Baker Tilly Berk en The Alignment House aanvaarden nadrukkelijk geen aansprakelijkheid voor het ontbreken van informatie of voor het niet correct zijn van informatie welke expliciet of impliciet is opgenomen in deze rapportage, noch voor omissies in de presentatie voor zover die voortvloeien uit niet correcte of onvolledige informatie. De verantwoordelijkheid voor de besluitvorming voortvloeiende uit deze rapportage berust te allen tijde bij de gebruiker.

Hét boek voor uitvaartprofessionals

Inhoudsopgave

- 1 Protocol & Etiquette vanuit historisch perspectief
- 2 Protocol & Etiquette rondom de uitvaart
  - Geschiedenis
  - Toepassen van het protocol
  - Representatie
  - Attitude
  - Invloed van religie en cultuur
- 3 Uitvaartprotocollen
- 4 Uitvaartetiquette
- 5 Protocol & Etiquette rondom de uitvaart, de dagelijkse praktijk
  - De voorbereiding
  - Opstellen rouwkaart
  - Voorbereiding uitvaartcentrum
  - Uitvoering
  - Functies
  - Nazorg

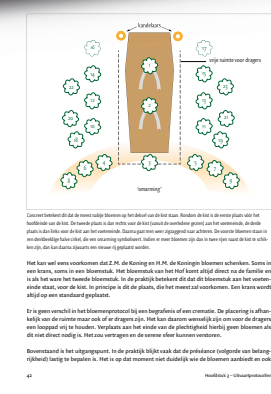
Bijlage 1: Representatie

Bijlage 2: Religie

Bijlage 3: Opdrachten

Bijlage 4: Behandeling van onderscheidingen

Bijlage 5: Woordgebruik in de uitvaartbranche

Het welke relatie kenmerk met de overledene had. Schrijft in dat er een glimlach structureel voor (steek van de bloemen is, ook kleur of gewone. Die is knielid e van invloed. De armoede in de aak en voldoende ruimte, herwijf is dat bij het graf moet passen aan de erinstandigheden. Ook kan het de glimlach protocol bij overledene.

Praktijk van de bloemen
Bij het dragen van de bloemen gaan de meest nabijge bloemen voren. De bloemen gaan in volgorde van vóórten. De bloemen hangen van de drager af. Bloemen zijn dan tegen het lijf aan (het op dat de bloemen losbaar zijn). Het protocol stelt dat de bloemen bij het dragen worden aangepast en aangepast, met de uitvaartmedewerker die bloemen draagt. De bloemen in de goede volgorde worden aangepast, bereidigd dat ook het plaatsen van de bloemen.

Bloemen van de bloemen
Bloemen zijn een persoonlijk gebaar aan de overledene, voorveert menen het lijden gesprek. Realiseren dat dit voor de achterlaten, maar ook voor de familie, een bijzondere gemeenschap kan hebben. Dit betekent dat uitvaartmedewerker zorgvuldig met de bloemen om moet gaan. Pak de bloemen netjes aan, draag ze met zorg en leg de bloemen netjes en rustig op de plaats. Betreft aandacht van de lier. Zorgvuldig houden is altijd uitgangspunt. Niet nodig. Hetzelfde de bloemen draagt het aan. Loop niet over de lier en probeer het 'houden' tussen de bloemen te voorkomen. Bij het aangepast van de bloemen haalt u ook, maar ook u voor de laatste een ongeveer 'rijke' te voorkomen.

Bloemen van de bloemen
Soms zijn er zoveel bloemen, dat deze niet in de ruimte of huys passen. Dan is een extra maatneming of knielid nodig. De meest nabijge bloemen gaan dan meer in de rouwstoel. De overge-

gevoel. Elke volgorde schuift dan steek en wate op. De uitvaartgehele houdt hierbij oversteek te goed u volgorde aangepast worden draakt in verloop van tijd.

De bloemen van de uitvaartgehele in om de familie te herinneren te begrijpen naar de familie. Hierbij loopt u altijd een paar passen links voor de familie uit. Het is belangrijk dat de familie eerst allemaal te verzamelen en dan gezamenlijk naar binnen te gaan, dan het de overledene is. Het erge dat de familie niet haakt in met de lier en ook niet te haak met haak met overledene. Het daarom bij het naar binnen gaan te tempo aan, aan dat van de familie. Het is niet een voorwaarde, dat dat altijd is. Het is een voorwaarde.

Meest van alle
Tijdens een uitvaart is er altijd één uitvaartmedewerker. Meestal gebeurt dat in de aak of bij het graf. Een moment van alle draagt altijd één moment. Uitvaartmedewerker toedienende en op u een kant te nemen alle u.

De meest van alle is bij een crematie altijd aan het einde van de plechtigheid gehouden, bij een begraving haak het de overledene en dat hij het graf draakt. Als de familie dit niet kan en hij een uitvaartmedewerker (of andere) voor worden gebeten om in de aak aan het einde van de plechtigheid de meest van alle te nemen. Daarom is een moment van alle draagt te nemen. Daarna is het aan de overledene om de overledene op zijn of haar eigen wijze te gebruiken of te nemen met daarvoor alle. Het kan wel zijn dat de overledene niet draagt en een moment van alle. In dat geval kan de overledene later gepland moment alle kunnen nemen.

Ernstige
Bij ernstige moment van alle met een rouwkaart. Toch kunnen we ook in een hergevoering nemen van moment. Uitvaartmedewerker bij officiële lier-tenen en plechtigheid als hergevoering van moment. De hergevoering van moment lier-tenen wordt mogelijk zijn in de aak.

Een ander voorwaarde is 'lichaamsbevoering' in de aak in de uitvaartgehele lier-tenen. Hij geeft de hergevoering van moment (in zijn overledene) bij de overledene in het van de lier-tenen alle handelingen synchronisatie en rustig volgorde.

Bij de overledene in de uitvaart gaat het om:
• Optimalisatie van de uitvaartgehele naar aanleiding van dragen (in hoofdzaak eenzijdig functies in overledene draagt).
• Beweging van het lier-tenen en dragen van de lier.

Tijdens de Uitvaart Vakbeurs 2016 introduceerde UitvaartMedia het naslagwerk 'Protocol en Etiquette rondom de uitvaart'. Auteur van dit unieke naslagwerk is Hans Bleijerveld (directeur Bijzondere Uitvaarten bij Monuta).

In de uitvaartbranche wordt gewerkt met talloze protocollen die in de loop van de tijd ontstaan zijn. Maar wat is het juiste protocol? Waarom doen we wat we doen en past dat in deze tijd? Het ruim 170 pagina's tellende naslagwerk beschrijft niet alleen tientallen protocollen en hoe ze ontstaan zijn, maar geeft ook aan hoe ze kunnen worden toegepast.

Het naslagwerk – met een voorwoord van Gilbert Monod de Froideville, voormalig ceremoniemeester van H.M. Koningin

Beatrix – biedt houvast, slaat vanuit de traditie een brug naar modern protocol en is een must voor iedereen die (professioneel) te maken heeft met het verzorgen van een uitvaart.

Het boek kwam tot stand met medewerking van tientallen deskundigen van zowel binnen de uitvaartbranche als daarbuiten.

Bestellen

Het boek kost € 39,95 (ex. btw en verzendkosten).

Bestellen via shop.uitvaartmedia.com